

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Redakcja i Administracja: JAGIELLOŃSKA 3,
Telefon 99. Czynne od godz. 9—3 popoł.
Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 popoł.
Redaktor działu gospodarczego przyjmuje
od 8—9 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Konto czekowe P. K. O. 80.750.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry przed tekstem—25 gr., w tekście—30 gr., za tekstem—10 gr., ogł. mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petirowy).
kronika rekl.—nadstawiane—35 gr., (za wiersz redakcyjny), nekrologi—25% zniżki, dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. zagraniczne—50% drożej, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej, w dniu świątecznym i za miejscowe—15% drożej. Układ ogłoszeń 6-cio łamowy na IV stronie 10-cio łamowy. Terminy druku ogłoszeń mogą być przez administrację dowolnie zmieniane.

Ś. P.

Czesław Alexandrowicz

student U. S. B. w Wilnie

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony ŚŚ. Sakramentami
zmarł dn. 11 marca r. b. w wieku lat 28.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę dn. 12 marca o godz. 10-jej rano w kościele Zbawiciela (przy klinikach U. S. B. na Antokolu). Wyprowadzenie zwłok z kościoła oraz złożenie w grobach rodzinnych na cmentarzu po-Bernardyńskim tegoż dnia o godz. 4-jej popoł.

O czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych pogrążeni w smutku
rodzice, siostry i naręczona.

3836

Ś. P.

z MICHNIEWICZÓW

Weronika ŁOHWINOWSKA

zmarła dnia 10 marca r. b. w Uściługu Ziemi Wołyńskiej.

O czym zawiadamiają pogrążeni w smutku
Siostrzeniec i Siostrzenica.

„Straszaki sowieckie w Rydze“.

Podpisanie wstępnej umowy o nieagresji między Rosją sowiecką a Łotwą wywołało w całej Europie zrozumiałe poruszenie. Czy istotnie Łotwa została definitywnie wciągnięta w orbitę wpływów sowieckich? Sąd tego rodzaju byłby stanowczo przedwczesny. Przedewszystkiem stwierdzić należy, że podpisane zostały tylko dwa punkty umowy, które nie budziły poważniejszych wątpliwości. Obejmują one zobowiązanie do neutralności w razie zaatakowania przez inne państwa oraz zobowiązanie do niebrania udziału w koalicjach skierowanych przeciwko jednej ze stron. Ten ostatni punkt w sformułowaniu ostatnio podpisanem może nasuwać poważne wątpliwości z punktu widzenia stosunku Łotwy do Ligi Narodów. Mianowicie statut Ligi przewiduje udział jej członków w takich koalicjach przeciwko państwu, któreby naruszało pokój. Ostatecznie jednak interpretacja podobnych przepisów daje się łatwo naginać w sposób pożądanym dla interpretatora, jak to się można było przekonać w chwili, gdy wielkie państwa zachodnio-europejskie pracowały nad usunięciem sprzecznosci między paktem lokarneńskim a zobowiązaniami Niemiec wobec Rosji.

Łotewskie koła rządowe stoją na stanowisku, że ostatni podpisany w Rydze w niczym nie uchybia zobowiązaniom Łotwy wobec Ligi Narodów.

Oprócz uzgodnionych dwóch punktów paktu pozostają jeszcze dwa b. istotne, co do których porozumienie jeszcze nie nastąpiło. Jest to przedewszystkiem kwestja stosunku do Ligi Narodów, która jest najdotkliwszym momentem układu. Poglądy Łotwy i Sowietów na Ligę różnią się zasadniczo. Pierwsza jest jej członkiem, i, będąc państwem stosunkowo słabym, nie chce się wyrzekać tych korzyści jakie jej przynależność do Ligi daje.

Stosunek Moskwy do Ligi określić można jako stan cichej wojny, pozbawionej tylko działań wojennych. Coś podobnego do tego, jak Litwa patrzy na Polskę. Załatwienie tej sprawy nie będzie łatwe. Nie

uzgodnioną została ponadto kwestja, do kogo należeć będzie stanowisko przewodniczącego w komisjach pojedynczych. Arbitrem ma być państwo neutralne, ale jakie mianowicie? „Pryncypjalny“ punkt widzenia Rosji w sprawie Ligi Narodów wywołuje i tu duże trudności.

Jak widzimy więc sprawa zawarcia układu jest dopiero w toku. Mimo to faktu położenia podpisów pod umowę tymczasową i niekompletną lekceważyć nie można. Znaczenie umowy, jak słusznie zauważył jeden z dziennikarzy ryskich, jest podobne jak układu sowiecko-niemieckiego w Rapallo, zawartego w czasie konferencji genewskiej i ponownego układu między temi państwami w okresie narad lokarneńskich. W tej chwili zebrała się Rada Ligi Narodów, która, radząc oficjalnie o sprawach drugorzędnych znaczenia, daje jednak sposobność do zetknięcia się najwybitniejszych mężów stanu i do przeprowadzenia poważnych posunięć międzynarodowych. Z tego stanu rzeczy skorzystać może przedewszystkiem Anglja, szachowana przez Sowietów na dalekim wschodzie.

Wstępna umowa ryska miała więc być bombą, czy też petardą, obliczoną na wrażenie, jakie wywołała w sali obrad Ligi nad Lemanem. Zgoda Łotwy na odegranie roli straszaka uczestników narad genewskich jest niewątpliwym sukcesem Sowietów, opłaconym zapewne poważnymi ustępstwami natury gospodarczej.

Polityka p. Zelensa spotkać się jednak może w kraju z poważnym sprzeciwem. Stosunek do Rosji wśród stronnictw łotewskich, jak wiadomo, nie jest jednolity i pierwsze głosy prasy przynoszą wiele kartek b. krytycznych. Dowodem przeróżnych zastrzeżeń opinii publicznej jest oświadczenie prezesa komisji spraw zagranicznych wobec prasy, w którym daje on wyraz zdziwieniu, że rząd zdecydował się na krok tak stanowczy i jaskrawy bez zasięgnięcia opinii parlamentu.

Czy więc układ odrębny będzie ostatecznie zawarty, przedwczesnym jest dziś twierdzić, tembardziej, że

obok wpływów sowieckich działają również w Rydze wpływy W. Brytanji, której panujące stanowisko na morzu Łotwa nie może ignorować.

Z Estonji nadchodzą wiadomości, że tam sfery rządowe podobnie jak opinja publiczna są niemiłe zaskoczone posunięciami rządu ryskiego. Dwa państwa sąsiednie będą musiały uzgodnić swoje stanowisko. Podobne a b. wielkie trudności ich bytu zmuszają je do skordynowanego działania.

Wzajemne wpływy będą więc również czynnikiem dużej wagi dla ostatecznego rozwiązania sprawy.

Łotwa i Polska? To najważniejsze pytanie stawiamy na końcu naszych rozważań. Z oświadczenia min. Zelensa wynika, że pragnie on traktować Polskę, jako państwo środkowo-europejskie, a nie bałtyckie.

Rząd łotewski idzie więc w tej chwili po linii parcelacji wpływów nad Bałtykiem pomiędzy Niemcy a Rosję.

Fakt ten nie ulega wątpliwości. Jak już wskazaliśmy, sprawa dotyka najżywniejszych interesów Łotwy.

Głęboko poruszona przez to opinja kraju nie jest i nie może być nastrojona na nutę kapitulacji wobec Moskwy. Głos rozstrzygający będzie miała właśnie opinja narodu. Jej stanowisko, jej fluktuacje śledzić będziemy uważnie. Stosunki między narodem polskim i łotewskim podlegały wahaniom, nigdy jednak nie utraciły tego podkładu przyjaznego, jaki się wytworzył podczas walki wojsk polskich o niezależność Łotwy. To zmusza Łotwę do pamiętania, że zbliżenie do Sowietów może ją postawić w trudnej roli placówki, pozostawiającej ślę. B. W.

Z ZAGRANICY.

„Niemcy nie mogą sobie pozwolić na eksperymenty na Wschodzie“.

BERLIN. 11.III. (Pat). W toku wczorajszej debaty w komisji spraw zagranicznych sejmu pruskiego, prezydent rady ministrów Braun oświadczył, że—zdanem gabinetu pruskiego—„szczerze“ z jaką rząd Rzeszy traktuje budżet Reichswehry, pozostaje w jaknajjaskrawszym przeciwieństwie do oszczędności, która krajom związkowym narzucona została bezwzględnie na wszystkich polach pracy kulturalnej.

W dalszym ciągu obrad przemawiał poseł socjalistyczny Hamburger, który ostro protestował przeciw racjonalnemu przez hr. Westarpa hasłu oszczędności. Hamburger podkreślił, iż rząd pruski musi również w tej sprawie interwenjować u rządu Rzeszy w kierunku porozumienia z Polską, gdyż Niemcy nie mogą sobie pozwolić na prowadzenie polityki eksperymentów na Wschodzie.

OSTATNIE PRZEDSTAWIENIA **SZOPKI AKADEMICKIEJ**
dn. 12 i 13 marca o godz. 8.15. Ceny od 50 gr. wzwyż.
Przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych w niedzielę 13 marca o g. 5 popoł.
Ognisko Akademickie, ul. Wielka 24.

Z Ligi Narodów.

Wczorajsze posiedzenie Rady.

GENEWA, 11.III. (Pat). Na wczorajszym posiedzeniu Rady Ligi Narodów załatwiono szereg spraw natury finansowej. Przedewszystkiem zapoznano się z pracami komitetu finansowego Rady Ligi w przedmiocie podwójnego opodatkowania, oraz uchylania się od płacenia podatków. Zaaprobowano przytem propozycję wstąpienia w sprawę wydania zbioru ustaw dotyczących obrotu finansowego i bankowości.

Następnie Rada zapoznana się z kwestją osiedlenia się uchodźców greckich i postanowiła zebrać jaknajszczegółowsze wiadomości o sytuacji budżetowej i finansowej Grecji, aby być w ich posiadaniu na wypadek zażądania przez Grecję dodatkowej pożyczki.

Z kolei Rada przyjęła sprawozdanie w sprawie reformy bankowej i monetarnej w Estonji w związku z emisją pożyczki. W dalszym ciągu obrad zapoznana się Rada z postępowaniem prac w dziedzinie osiedlenia uchodźców bułgarskich.

Następnie Rada wysłuchała raportu Vanderweldego o sytuacji finansowej Gdańska. Sprawozdawca podkreślił, że w ciągu ostatniego tygodnia komitet finansowy Ligi badał dokładniej sytuację wolnego miasta. Dzięki pracy komitetu trudności, ujawniające się w stosunkach polsko-gdańskich, mogą być obecnie uważane za usunięte. Komitet finansowy nie widzi przeszkód ulemożliwiających zaciągnięcie pożyczki przez radę portu pod warunkiem, że pożyczka ta będzie emitowana po pożyczce wolnego miasta.

Sprawozdawca wyraził daleką nadzieję, że Rada przyłączy się do jego opinji, iż obie te pożyczki, które przyczynią się do rozwoju ekonomicznego zarówno Gdańska jak i Polski będą mogły być zrealizowane w najbliższym czasie.

Po przemówieniu Vanderveldego zabierali głos komitery prezydent senatu wolnego miasta Sahn, wysoki komisarz Ligi Narodów van Hamel i komisarz generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku Strassburger. Wszyscy oni wyrazili zadowolenie z powodu ostatecznego załatwienia wymienionych wyżej spraw. Min. Strassburger przypomniał przytem, że Polska przyczyniła się do uzdrowienia finansów wolnego miasta mając na względzie zarówno dobrobyt Gdańska jak i jego rolę w rozwoju ekonomicznym Polski.

Następnie przemawiał przewodniczący obradom min. Stresemann, który podkreślił przy tej sposobności znaczenie prac humanitarnych, społecznych i gospodarczych, prowadzonych przez Ligę i jej współdziałanie w dziele odbudowy Europy.

Z kolei Rada zajęła się sprawą nominacji uczestników międzynarodowej konferencji gospodarczej mającej się odbyć w Genewie dnia 4-go maja.

Postanowiono prócz rzeczoznawców mianowanych przez poszczególne członków Ligi powołać dodatkowo w charakterze rzeczoznawców 5-ciu delegatów wyznaczonych przez międzynarodową izbę handlową w Paryżu, prezesa Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy i prezesa Międzynarodowego Instytutu Rolniczego oraz jednego rzeczoznawcę powołanego przez Międzynarodowy Związek Kooperatyw.

Nadto powołane będą w charakterze rzeczoznawców 3 kobiety mianowane przez przewodniczącego konferencji w porozumieniu z międzynarodowymi organizacjami kobiecymi.

Pożyczka dla Gdańska.

GENEWA, 11.III. (Pat). Rada Ligi Narodów przyjęła jednomyślnie sprawozdanie Vanderweldego w sprawie sytuacji finansowej w m. Gdańska oraz w sprawie pożyczki dla Gdańska w sumie 40'000'000 guldenów pod auspicjami Ligi Narodów.

Zawarte w tej sprawie układy muszą jeszcze tylko zostać ratyfikowane przez ciała prawodawcze m. Gdańska i przez Sejm polski.

Plan wznowienia rokowań handlowych niemiecko-polskich.

GENEWA, 11.III. (Pat). Agencja „Havas“ donosi: Ministrowie Stresemann i Zaleski rozpatrzyli szczegółowo plan akcji mającej na celu wznowienie rokowań handlowych niemiecko-polskich.

Co się tyczy sprawy sporu dotyczącego szkół niemieckich na polskim Górnym Śląsku, to będzie jutro przedstawione Radzie Ligi sprawozdanie zalecające wyznaczenie inspektora szkolnego, który rozstrzygałby na miejscu w charakterze arbitra wszelkie kwestje sporne.

Szczegóły podpisania paktu łotewsko-sowieckiego.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Jak wiadomo, między rządem łotewskim, a rządem Z. S. S. R. nastąpiło podpisanie paktu o nieagresji.

W związku z tem dowiadujemy się następujących szczegółów: podane swego czasu w telegramach wiadomości o przerwaniu rokowań między Łotwą a Sowietami nie odpowiadają prawdzie. Żadnego przerwania rokowań nie było, natomiast wynika z przewa pomiędzy parafowaniem paktu a jego ogłoszeniem, a to wskutek wyjazdu posła sowieckiego przy rządzie łotewskim p. Arałowa do Moskwy. P. Arałowa mając już ustalony tekst paktu, musiał porozumieć się z rządem sowieckim celem uzyskania aprobaty na tekst tego paktu.

Po powrocie p. Arałowa z Moskwy do Rygi traktat został ogłoszony. Jest wielce charakterystycznym fakt, iż łotewska partja chłopska, która początkowo protestowała przeciwko zawarciu paktu o nieagresji, obecnie zmieniła swe stanowisko. Zmianę opinii partji chłopskiej tłumaczy sobie tem, iż Łotwa otrzymała od Rosji pewne koncesje handlowe za cenę podpisania traktatu.

Wstępujcie do Związku Strzeleckiego.

Ambasador Skrzyński w Warszawie.
(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Ambasador Rzplitej przy Watykanie p. Wł. Skrzyński był wczoraj przyjęty na audiencji przez p. w. premiera Bartla. Jutro p. Skrzyński będzie przyjęty przez p. Marszałka Piłsudskiego.

Konferencja wice-premjera Bartla z ministrem reform rolnych dr. Staniewiczem.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

W godzinach wieczornych p. w.-premier przyjął ministra reform rolnych p. Staniewicza przed jego wyjazdem do Wiednia na tamtejsze targi.

Minister Zaleski jedzie do Paryża.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Minister spraw zagranicznych p. Zaleski opuszcza Genewę dziś wieczorem, udając się do Paryża, gdzie zabawi jeden dzień.

Przyjazd min. Zaleskiego do Warszawy spodziewany jest w nadchodzący wtorek.

Pożyczka zagraniczna.

Kilka dni temu podawaliśmy wiadomości o pomyslnych koniunkturach uzyskania przez Polskę większej pożyczki w Stanach Zjed.

Obecnie z Berlina nadchodzą do Warszawy wiadomości potwierdzające poprzednich naszych informacji. Mianowicie, w berlińskich kołach finansowych wywołało wielkie zaniepokojenie wiadomości o pomyslnie rozwijających się rokowaniach polsko-amerykańskich. Niemcy są najbardziej zrytowani tem, iż finansisci amerykańscy nie domagają się kontroli międzynarodowej finansowej, a tylko wysuwają projekt, aby kontrolę nad sposobem użycia pożyczki sprawował Bank Polski.

W skład rady nadzorczej Banku Polskiego miałyby wejść w myśl amerykańskich finansistów jeden z przedstawicieli kapitału amerykańskiego. Poza tem finansisci amerykańscy domagają się, aby kapitał zakładowy Banku Polskiego podniesiono do 150 milj. zł. Wreszcie finansisci wymagają, aby po zawarciu umowy pożyczkowej, zostały wycofane bilety skarbowe, a ilość biletów zdawkowych przywrócona do normy.

Projekt ustawy o gminie wiejskiej.

WARSZAWA, 11.III (Pat). Sejmowa komisja administracyjna na dzisiejszym posiedzeniu przyjęła projekt ustawy o gminie wiejskiej. Ustawa o gminie wiejskiej przyjęta w 3-m czytaniu przez komisję składa się z dawnych 2-ch projektów ustawy o organizacji gmin wiejskich i ustawy o ordynacji wyborczej dla gminy wiejskiej. Komisja upoważniła referenta ustawy posła Putka do wprowadzenia do ustawy poprawek stylistycznych i redakcyjnych. Na następnym posiedzeniu, które wyznaczono na poniedziałek 14 bm. godzina 11 przed połudn., komisja przystąpi do 3-go czytania ustawy o gminie wiejskiej. Referuje pos. Jaworowski (PPS).

Konferencja wice-premjera Bartla.

P. w.-premier Bartel odbył wczoraj dłuższą konferencję z ministrem skarbu p. Czechowiczem w sprawach budżetowych oraz z ministrem pracy dr. Jurkiewiczem, który p. w.-premierowi zreferował sytuację strajku w Łodzi.

Poszukuje się 2-ch pokoi

z urywalnością kuchni, bez mebli w centrum miasta na dogodnych warunkach ze wszelkimi wygodami, zgłoszenia: Biuro Adresowe Hetmańska 3 — A. Romanowska.

Zamach endeków na ordyn. wyborczą

WARSZAWA, 11-III. (Pat.) Sejmowa komisja konstytucyjna przystąpiła dzisiaj do dalszych obrad nad projektami zmian ordynacji wyborczej do Sejmu.

Pierwszy mówca pos. Kronig (Zjedn. Niem.) w dłuższym przemówieniu wystąpił przeciwko zmianie ordynacji wyborczej do Sejmu, objętej zarówno projektami stronnictw jak i projektem posła Głabińskiego.

Następnie pos. Niedziałkowski (PPS) zgłosił wniosek o odroczenie posiedzenia, a to w tym celu, aby zasięgnąć opinii marszałka, oraz konwentu senatorów, czy projekty stronnictw i projekt referenta mogą być rozważane na komisji pomimo, iż — zdaniem mówcy — projekty te, zmierzając do utworzenia grup narodowościowych, są sprzeczne z Konstytucją, gdyż ustawa wprowadza wybory kurjalne.

Wniosek ten popiera pos. Chrucki (Ukr.) i postuluje z lewicy. Przewodniczący pos. Głabiński oświadczył, że nie widzi należytej przyczyny prawnej do odraczania obrad i że tylko Sejm jest ustawowo kompetentny do rozstrzygnięcia czy uchwały komisji są zgodne z Konstytucją czy też pozostają z nią w sprzeczności.

Po oświadczeniu tem przedstawiciele klubów lewicowych i mniejszości narodowych opuścili salę obrad. Pozostali przedstawiciele stronnictw prawicowych i środka aż do N.P.R. włącznie.

Po stwierdzeniu dostatecznego kompletu przyjęto za podstawę do rozpraw wniosek referenta posła Głabińskiego.

Art. 1 przyjęto z pewnymi zmianami. Uchwalono mianowicie zasadę, aby ilość posłów w przyszłym Sejmie wynosiła 300, a następnie drugą zasadę, według której ilość mandatów, przypadających na dany okręg, ma być ustalona w stosunku do liczby głosów przy ostatnich wyborach ogólnych. Skreślono natomiast postanowienie, że ilość mandatów w okręgach miejskich będzie niezmienną.

Dalej przyjęto wniosek Ch. D., aby nie tworzyć osobnych grup narodowościowych, lecz dążyć do zabezpieczenia reprezentacji polskiej przez wprowadzenie postanowienia, że okręgi wyborcze obejmować będą całe województwa.

Zastrzeżenia, jakie z kilku stron podniesiono w tej sprawie będą rozważane przez osobną podkomisję, która ma opracować wnioski w sprawie zabezpieczenia wyboru reprezentacji polskiej, które to wnioski pełna komisja rozpatrzy w związku z 3-m czytaniem.

Ponadto uchwalono na wniosek Ch. D., aby na każdy okręg wyborczy wypadło przynajmniej po 3 mandaty.

Stanowisko grup lewicowych i mniejszości narodów.

(Telefon. od wł. kor. z Warszawy).

Pod koniec posiedzenia komisji konstytucyjnej powrócił na salę dr. Polakiewicz (Str. Chł.) i zakomunikował o rozmowie, jaka miała miejsce pomiędzy przedstawicielami lewicowymi i mniejszości narodowej, a marszałkiem Sejmu. Pos. Polakiewicz zwrócił się do przewodniczącego komisji pos. Głabińskiego (ZLN) z propozycją odroczenia sobotniego posiedzenia komisji konstytucyjnej, a to w tym celu, aby dać możliwość stronnictwom, które naskutek fizycznego przegłosowania opuściły komisję, kontynuowanie pracy na drodze parlamentarnej nad ewentualną zmianą ordynacji wyborczej.

Pozatem pos. Polakiewicz oświadczył, że p. marszałek Sejmu podjął się inicjatywy doprowadzenia uzgodnienia stanowiska Sejmu pod względem merytorycznym i w tym celu rozpoczął już konferencję z przedstawicielami klubów.

Komisja konstytucyjna oświadczyła i propozycję pos. Polakiewicza akceptowała, wobec czego przewodniczący wyznaczył termin posiedzenia na nadchodzący wtorek, na godz. 10 min. 30 rano.

Zaznaczyć należy również, iż przedstawiciele wszystkich stronnictw lewicowych ułożyli wczoraj wspólny energiczny protest przeciwko projektowanym zmianom ordynacji wyborczej przez pos. Głabińskiego.

Wyjaśnienia min. oświaty w sprawie spowiedzi w szkołach. (Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Jak wiadomo, swego czasu klub P. P. S. wniósł do Sejmu interpelację w sprawie znanego okólnika p. w. premiera Bartła wprowadzającego trzykrotną spowiedź przymusową w szkołach.

Obecnie klub P. P. S. otrzymał odpowiedź na swoją interpelację od ministra oświaty p. Dobruckiego. W odpowiedzi tej p. minister dowodzi, iż trzykrotna spowiedź nie jest nowością, albowiem istniała nie tylko na terenie ziem polskich przed wojną, lecz i obecnie w Polsce Niepodległej była wykonywana do tej chwili, a to nie wyłącznie tylko na podstawie samej tradycji, lecz również na podstawie rozporządzeń dotychczasowych ministrów wyzn. rel. i ośw. publ.

Dalej p. minister motywuje rozporządzenie p. w. premiera Bartła w następujący sposób: „Praktyka dotychczasowa nie wywoływała skarg względnie zażaleń, a koła rodzicielskie współpracowały w religijnym wychowaniu młodzieży szkolnej. O tem, aby obojętnie uczęszczała uczniów do spowiedzi pozostawała w sprzeczności z wolnością sumienia, nie może być mowy, albowiem zasady religii katolickiej wykluczają możliwość spowiedzi wymuszonej, a przewidują tylko obowiązek dla wiernych. Władze szkolne mają gwarancję ze strony najbardziej autorytatywnych czynników duchownych, że zmuszanie do spowiedzi kogokolwiek, kto nie chciałby do niej dobrowolnie przystąpić, nie będzie miało miejsca”.

Wobec tego, że spowiedź w szkołach jest w rzeczywistości praktyką, która ma opierać się na wierze i sumieniu, nie należy jej wykluczać z systemu oświaty, a należy ją ograniczyć do formy, która nie narusza wolności sumienia i nie jest wymuszona.

Akcja mocarstw wobec Sowieców w Genewie.

LONDYN, 11. III. (Pat.) Dzienniki donoszą z Genewy, że Chamberlain, Briand, Stresemann i Zaleski wdrożyli poufne rokowania celem skłonięcia rządu sowieckiego do wzięcia udziału w konferencji rozbrojeniowej, która ma się odbyć na jesieni.

We Włoszech.

WIEDEN, 11. III. (Pat.) Z Rzymu donoszą, że obecnie toczą się rokowania gospodarcze z Rosją, mające na celu utworzenie w jednym z portów włoskich wolnej strefy dla zboża rosyjskiego.

Nacisk na Szwajcarję.

LONDYN, 11. III. (Pat.) „Westminster Gazette” donosi, iż Chamberlain i Briand usiłowali skłonić rząd szwajcarski do podjęcia stosunków dyplomatycznych z Rosją.

Japonja a traktat besarabski.

LONDYN, 11. III. (Pat.) Korespondent Reuter'a w Tokio dowiadyuje się ze źródeł miarodajnych, że pomimo oświadczenia ministra spraw zagranicznych, ratyfikacja przez Japonję traktatu, dotyczącego Besarabji, nie jest obecnie przewidziana.

Grecki system przeciwstrajkowy.

ATENY, 11. III. (Pat.) Rząd zmobilizował wszystkich strajkujących robotników i grozi straceniem tych wszystkich, którzy nie powrócili do pracy.

Z Litwy KOWIEŃSKIEJ.

Ustąpienie z Sejmu posła żydowskiego Finkelsztejna.

KOWNO, (tel. wł.). „Idische Stimme” dowiadyuje się, iż poseł frakcji żydowskiej, Finkelsztejn postanowił zrzec się mandatu poselskiego. Aczkolwiek ustępujący poseł został wybrany według listy wyborczej okręgu uciańskiego, zastępcą jego jednak będzie kandydat listy wyborczej okręgu poniewieskiego, Landau, który na obiór swój zgodę już wyraził.

Represje prasowe.

KOWNO, (tel. wł.). „Lietuwis” podaje, iż komendant miasta postanowieniem z d. 4 bm. ukarał grzywną w sumie 1000 lit. lub 1 miesiącem więzienia odpowiedzialnego redaktora „Echo” B. Pawłowa, za umieszczenie w swym piśmie wypaczonego i samowolnie wydrukowanego wywiadu z ministrem obrony krajowej.

Kowno zagrożone powodzią.

KOWNO, (tel. wł.). Dn. 9 bm. około g. 10 Niemen ruszył. Kry przesunęły się o 80 m., poczem rzeka stała się. Całkowicie rozmarzała Girstupa. Położone nad nią ogrody i piwnice zalane.

Tor kolei żelaznej, biegnącej nad Niemenem, został koło mostu kolejowego zalany. Ruch kolejki wąskotorowej również ulega zahamowaniu, komunikacja odbywa się tylko do Karmelit.

Bomba w drukarni „Lietuvos Žinios”.

BERLIN, 11. III. (Pat.) Biuro Wolfa i prasa dzisiejsza donoszą z Kłajpedy, iż dziś o godz. 5-tej rano nieznanymi sprawcami dokonano w Kownie zamachu bombowego na budynek mieszczący redakcję i drukarnię organu litewskich socjalistów „Lietuvos Žinios”. Drukarnia wraz z maszynami

Z Rosji Sowieckiej.

Organizacja obwodu żydowskiego.

RYGA, 11. III. (tel. wł.). Centralny komitet wykonawczy Sowieców na Ukrainie wyznaczył komisję organizacyjną, która przeprowadzi ma organizację żydowskiego obwodu autonomicznego w

Akcja mocarstw wobec Sowieców w Genewie.

LONDYN, 11. III. (Pat.) Dzienniki donoszą z Genewy, że Chamberlain, Briand, Stresemann i Zaleski wdrożyli poufne rokowania celem skłonięcia rządu sowieckiego do wzięcia udziału w konferencji rozbrojeniowej, która ma się odbyć na jesieni.

We Włoszech.

WIEDEN, 11. III. (Pat.) Z Rzymu donoszą, że obecnie toczą się rokowania gospodarcze z Rosją, mające na celu utworzenie w jednym z portów włoskich wolnej strefy dla zboża rosyjskiego.

Nacisk na Szwajcarję.

LONDYN, 11. III. (Pat.) „Westminster Gazette” donosi, iż Chamberlain i Briand usiłowali skłonić rząd szwajcarski do podjęcia stosunków dyplomatycznych z Rosją.

Japonja a traktat besarabski.

LONDYN, 11. III. (Pat.) Korespondent Reuter'a w Tokio dowiadyuje się ze źródeł miarodajnych, że pomimo oświadczenia ministra spraw zagranicznych, ratyfikacja przez Japonję traktatu, dotyczącego Besarabji, nie jest obecnie przewidziana.

Grecki system przeciwstrajkowy.

ATENY, 11. III. (Pat.) Rząd zmobilizował wszystkich strajkujących robotników i grozi straceniem tych wszystkich, którzy nie powrócili do pracy.

Z Litwy KOWIEŃSKIEJ.

Ustąpienie z Sejmu posła żydowskiego Finkelsztejna.

KOWNO, (tel. wł.). „Idische Stimme” dowiadyuje się, iż poseł frakcji żydowskiej, Finkelsztejn postanowił zrzec się mandatu poselskiego. Aczkolwiek ustępujący poseł został wybrany według listy wyborczej okręgu uciańskiego, zastępcą jego jednak będzie kandydat listy wyborczej okręgu poniewieskiego, Landau, który na obiór swój zgodę już wyraził.

Represje prasowe.

KOWNO, (tel. wł.). „Lietuwis” podaje, iż komendant miasta postanowieniem z d. 4 bm. ukarał grzywną w sumie 1000 lit. lub 1 miesiącem więzienia odpowiedzialnego redaktora „Echo” B. Pawłowa, za umieszczenie w swym piśmie wypaczonego i samowolnie wydrukowanego wywiadu z ministrem obrony krajowej.

Kowno zagrożone powodzią.

KOWNO, (tel. wł.). Dn. 9 bm. około g. 10 Niemen ruszył. Kry przesunęły się o 80 m., poczem rzeka stała się. Całkowicie rozmarzała Girstupa. Położone nad nią ogrody i piwnice zalane.

Tor kolei żelaznej, biegnącej nad Niemenem, został koło mostu kolejowego zalany. Ruch kolejki wąskotorowej również ulega zahamowaniu, komunikacja odbywa się tylko do Karmelit.

Bomba w drukarni „Lietuvos Žinios”.

BERLIN, 11. III. (Pat.) Biuro Wolfa i prasa dzisiejsza donoszą z Kłajpedy, iż dziś o godz. 5-tej rano nieznanymi sprawcami dokonano w Kownie zamachu bombowego na budynek mieszczący redakcję i drukarnię organu litewskich socjalistów „Lietuvos Žinios”. Drukarnia wraz z maszynami

Z Rosji Sowieckiej.

Organizacja obwodu żydowskiego.

RYGA, 11. III. (tel. wł.). Centralny komitet wykonawczy Sowieców na Ukrainie wyznaczył komisję organizacyjną, która przeprowadzi ma organizację żydowskiego obwodu autonomicznego w

Z Teatrów. Teatr Polski.

„Żywa maska (Henryk IV)”, tragedia w 3 aktach Ludwika Pirandelli. Przekład Leona Chrzanowskiego. Każdy utwór autora „Szczęściu postaci” wywołuje szereg refleksji na temat teatru w ogóle, a w szczególności zmusza do głębszego zainteresowania się nad istotą tego niezwykłego zjawiska w literaturze, któremu na imię: Pirandello.

Należy on nie tylko do tych licznych ostatnich czasów reformatorów teatru, którzy usiłują odmłodzić starzejącą się Melpomenę różnemi zabiegami natury raczej kosmetycznej, ale należy również i przedewszystkiem do tych wybrańców, którzy pragną odrodzić teatr przez nową treść.

Różnemi drogami dochodzi dramaturg, jak każdy zresztą poeta, do nowej treści; treść tę może on zdobyć albo przez jakieś wewnętrzne „objawienie”, albo drogą wyrafinowanej spekulacji myślowej. Sądzę, że Pirandello idzie tą drugą drogą. Koncepcja, faktura jego „Henryka IV” jest tak właśnie wyrozumowana, „wykoncygowana” w najdrobniejszych szczegółach.

Utwór konstruowany jest na pewnych zgryzowatych przesłankach, a treść jego jest ich wynikiem, wynikiem potężnym, przerażającym, ale — nie wstrząsającym. W tragedji obłąka Henryka IV jest siła, jest potęga, ale niema tego ognia, którym wstrząsają tragedje np. Szekspira. Koncepcja mądrą dominuje w „Żywej masce”, jest ona nowa, śmiała, nieoczekiwana, a przytem wszystkim jest zimna. Teatrowi daje bardzo dużo; może nawet sama, jak twierdzą niektórzy jest samoistnym teatrem, teatrem Pirandelli.

Te wielkie zalety zdecydowały o powodzeniu sztuki włoskiego poety, szybko zdobywającego sławę, wywołującego swemi utworami namietanie nieraz spory i dyskusje. „Henryk IV” wystawiony w Warszawie z Junoszą-Stępkowskim w roli tytułowej poruszył mocno tameczną krytykę teatralną i narobił wrzawy. Dobrze się więc stało, że dzięki Reducie możemy poznać tę nowość w Wilnie. Wystawiono sztukę starannie, w zespole zgranym ze sobą i utrzymującym odpowiedni poziom.

Najeżona trudnościami, i wymagająca ogromnej skali środków rola tytułowa, stanowiąca istotę tej tragedji ujęta została inteligentnie, bez silenia się na jaskrawe efekty i wrażenie wywarła jaknajlepsze. Jej treść psychologiczna nie została wprawdzie wyczerpana do reszty, pewnych elementów jej nie wydawano całkowicie. Cały typ przecież posiadał wyraźną zdecydowaną linię. Należy się za to p. Vorbrodowi szersze uznanie.

Z koncepcji utworu wynika, iż wszystkie inne role mają znaczenie drugorzędne i służą jedynie do wywołania w widzu pewnych psychologicznych faz psychicznych Henryka. Akcja toczy się tu odśrodkowa, pod wpływem wewnętrznych przemian duszy bohatera. Otoczenie usiłuje nadać jej pewien kierunek, ale bezskutecznie. Żywił widać zieleń z zastawionych pułapek i wali do katastrofy.

Otoczenie to stworzył pp. Kosowska, Zielińska, Karbowski i Damiński.

Pamiętajcie o głodnych dzieciach!

Jeśli w stosunku ludności polskiej do „kwestji trupiej” zaszła od owego czasu tak znaczna zmiana, nie stało się to napewno dzięki awanturze, w stylu wyżej opisanej. Jest to niewątpliwie rezultat głębokiego świeckiego przeobrażenia życia szerokiego mas ludności polskiej.

Co się zaś tyczy ludności żydowskiej, to twierdzenie, iż społeczeństwo żydowskie sprzeciwia się wydawaniu zwłok żydowskich dla prosektorjum, jest, o ile to dotyczy świecko-narodowego odzłamu tegoż społeczeństwa, bezwzględnie złą wolą ze strony tych, co je głoszą. Mamy bowiem conajmniej nie mniejsze zrozumienie dla potrzeb nauki niż inicjatorzy „awantury trupiej” z r. 1927.

Abym zaś religijno-konserwatywną część społeczeństwa żydowskiego, którą nota bene prawica polska chciałaby widzieć u steru żydowskiego życia politycznego i społecznego, zmieniła swoje stanowisko w sprawie trupiej, to jest już kwestją dalszej sekularyzacji, rozwoju i postępu życia ludności żydowskiej! Inniemi słowy, jest to kwestja czasu.

„Co uczyni czas — głosi stara sentencja — tego nie uczyni nawet rozum” — a tembardziej awantury.

P. Kon.

Nocna awantura „trupia” na cmentarzu.

IV. (Dokończenie).

Wyżej opisana „awantura trupia” nie wzmocniła zaufania miejscowej ludności chrześcijańskiej do medyków. W mieście wytworzyła się atmosfera, zgoła niesprzyjająca dalszemu rozwojowi nauki anatomji praktycznej na uniwersytecie.

Władze uniwersyteckie postanowiły tedy raz na zawsze uregulować sprawę zaopatrywania zakładu anatomicznego w materiał trupi i w ten sposób na przyszłość położyć kres podobnym zajściom: w tym celu ówczesny rektor Jan Śniadecki wystosował do gubernatora wileńskiego obszerny memorandum.

Śniadecki zobrazował ciężki stan Wydziału Lekarskiego z powodu braku trupów i prosił o wydanie całego szeregu zarządzeń.

W ciekawym memorjałe pisany w języku polskim i zaopatrzonym w datę 25-go marca 1810 roku czytamy:

„Od Rządu Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego.”

„Nauka medycyny i chirurgji na Uniwersytecie Wileńskim, potrzebując corocznie znacznej liczby trupów, oddawna z trudnością w tą potrzebę opatrywana była. Niedostatek atoli w tej mierze nig-

derów Kawalera Goleniszczewa-Kutuzowa i prosić o wydanie stosownych przepisów, któreby dostarczenie trupów do nauki medycznej w uniwersytecie ułatwiły.”

„Rząd Uniwersytetu mniema, że cel ten byłby otrzymany, gdyby wyszło zalecenie, ażeby ze szpitalów, oznajmowano do teatru anatomicznego o znajdujących się trupach, które, gdy będą potrzebne, aby brać pozwalano; bez oznajmienia zaś aby ich nie grzebano i tym sposobem, aby wydawano ciała zmarłych: 1-ód ze szpitalów wojskowych, tak z lazaretu głównego jako i pułkowego; 2-re ze szpitalów S-o Jakóba, P. P. Miłosiernych, „Dzieciątka Jezus” i Bonifraterów, pozwalając brać Anatomji wszystkie ciała zmarłych, którym szczególny nie sprawuje się pogrzeb; 3-cie z domu Towarzystwa Dobroczynności; 4-te również pozwalając brać z Polcji ciała zmarłych więźniów, winowajców, samobójców i zmarłych więźniów, winowajców, samobójców i zmarłych przypadkowo, którym nikt nie sprawuje pogrzebu; 5-te żeby władza duchowna obowiązała Kapłanów, zawiadujących cmentarzami, aby dozwolali ludziom z Anatomji Uniwersyteckiej grzebać bez przeszkody na cmentarzach, pozostające po dyssekcjach ciał ludzkich i żeby ciż Kapłani i sami do Anatomików nienawiści nie okazali i innych do tego odwozili.

ne starania J. W... Goleniszczewa-Kutuzowa w okazywaniu protekcji swojej temu wszystkiemu, cokolwiek ściągają się do ogólnego dobra, spodziewa się pozyskać względy Jego w niniejszym przedmiocie, tak potrzebne do rozrostu nauk medycyny i chirurgji.

(—) Jan Śniadecki, Rektor.

(—) Kazimierz Kontrym, Sekretarz.

Nr. 532. Dnia 25-go marca 1810 roku.

V.

Pismo Śniadeckiego do gubernatora nie pozostało bez skutku.

„Sprawa” zawiera odpisy obojętne rozporządzeń, które Goleniszczew-Kutuzow niezwłocznie rozesał do policmajstra wileńskiego oraz do zastępcy biskupa wileńskiego X. Tadeusza Kundzicza. Do ostatniego pisał po polsku. Rozporządzenia te uwzględniają wszystkie dezyderaty, zawarte w memorjałe Uniwersytetu. Gubernator ścisłej tylko sprzeciwował ustęp, mówiący o przesyłaniu do prosektorjum zwłok zmarłych, „którym szczególny nie sprawuje się pogrzeb”. Tu dodano: „przez krewnych lub znajomych”.

Już 5-go kwietnia tegoż 1810 roku zastępca biskupa wileńskiego X. Kundzicz w piśmie za N-rem 606 (po polsku) zameldował gubernatorowi o wykonaniu rozporządzenia, gdyż wydał pod-

Zycie gospodarcze.

Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych.

Z działalności Spółdzielni rolniczo-handlowych.

W rozwoju Spółdzielni rolniczo-handlowych rok 1926 przyniósł w szeregu wypadków w kierunku dodatnim pewne zmiany. Wprawdzie, większość spółdzielni tego typu, które lata poprzednie zakończyły ze stratami, naogół nie zdążyła w znacznym stopniu pokryć poniesionych strat. W 3-ch spółdzielniach z 12, które miały straty, nawet w dalszym ciągu suma strat powiększyła się; reszta natomiast zdążyła bądź nie dopuścić do dalszego wzrostu strat, bądź osiągnąć w roku 1926 nadwyżki dochodów i z tychże częściowo pokryć straty z lat poprzednich. Co do reszty 4 spółdzielni roln. handl., które 1923 r. zakończyły z zyskiem, to obecnie stwierdzono, że osiągają one dalsze nadwyżki dochodów, pokaźnie powiększając ich fundusze własne. Nie mniej, a w niektórych wypadkach znacznie pomyślniej przedstawiają się wyniki w nowych spółdzielniach roln. handl., założonych w końcu 1925 r.

Z dodatnich wyników za rok 1926 większe są następujące:

„Rolnik” — spółdz. roln.-handl. w Brańskawiu — powstała 1.XI 1925 r., liczyła w dniu 1.I 1927 r. 77 członków w tym Sejmik brańskowski i kilka gmin pow. brańskowski; do 1.I 1927 r. sprzedała towarów, przeważnie rolniczych, na sumę ponad 615.000 zł., w tym dostarczono rolnikom, poszkodowanym przez nieurodzaj, zboża siewnego na sumę ponad 330.000 zł. Czysta nadwyżka z dochodów wyniosła zł. 15671 gr. 50. Nadwyżka ta w myśl uchwały waln. zgrom. członków — z dnia 13.II 27 r. została przełana prawie wyłącznie do funduszu udziałowego (dywidenda od udziałów i zwrot od zakupów razem około 4000 zł.) zasobowego i specjalnych, powiększając dotychczasową sumę funduszy własnych z 7 i pół tys. zł. do 21.000 zł. „Rolnik” ten zdążył pobydować własne magazyny o znacznej pojemności. Przystąpił również do urzędowania olejarni. Dodatnie wyniki pracy tej spółdzielni zwiększyły zaufanie do niej wśród ogółu miejscowych rolników, co ujawnia się w powiększeniu liczby rolników, przystępujących na członków spółdzielni. Wyniki te zadowolają należyte poparcie i troskliwe opiece spółdzielni ze strony samorządu i zawodowych organizacji rolniczych, umiejętnie współpracującej z władzą i tymi instytucjami oraz fachowemu i energicznemu kierownictwu.

„Rolnik” w Doksycach (założony w roku 1923) w drodze fuzji poprzednich spółdzielni zapowiada zamknięcie roku 1926 z nadwyżką do 3—4 tysięcy zł., co powiększy sumę jego funduszy własnych do 15—16 tysięcy zł. Spółdzielnia ta obecnie organizuje u siebie dział mleczarski. Obroty za rok 1926 wyniosły ponad 200.000 zł.

„Rolnik” w Podbrodziu zamyka pierwszy okres działalności t. j. rok 1925-26 z nadwyżką w sumie zł. 1847 gr. 27, która powiększy jego fundusze własne do zł. 2.600. W ciągu 17 miesięcy od rozpoczęcia działalności do 1.I 27 sprzedano towarów za zł. 145.844, z czego na okres od 1.III 1926 r. t. j. po zmianie kierownictwa, przypada zł. 118.131 czyli przeciętnie na miesiąc zł. 11813 zamiast poprzednich zł. 3959. Wobec zadokumentowania przez powyższe wyniki pomyślności rozwoju Spół-

dzielni, jest nadzieja, że „Rolnik” zdobędzie nowych członków, a dotychczasowi powiększą pełnię udziału.

„Rolnik” w Świącianach (po przekształceniu poprzedniej spółdzielni rozpoczął pracę w 1919 r.) w roku 1926 osiągnął nadwyżkę dochodów w sumie zł. 2603 i wskutek tego straty za rok 1925, wynoszące zł. 3160 zmniejszyły się do sumy zł. 557 czyli na 1. I. 27 r. straty nie wyczerpują sumy funduszy własnych (zł. 779). Wobec takiego wyniku członkowie spółdzielni mimo powiększenia przez walne zgromadzenie w dniu 15. IV. 1926 r. uchwały o pokryciu strat dopłatami członków, nie byli zmuszeni do tych dopłat. Gdyby w roku 1927 rozwój spółdzielni był tak samo pomyślny to pozostałe straty byłyby pokryte z dochodów, osiągniętych aż w pierwszym kwartale. Rok 1927 byłby zakończony ze znaczną nadwyżką, powiększającą dotychczasową sumę funduszy własnych do 4000 zł. Towarów w roku 1926 sprzedano za zł. 119.000. W roku zaś bieżącym suma ta zapowiada się większą. Gdyby nie brak współpracy spółdzielni z samorządem oraz zawodowymi organizacjami rolników — wyniki działalności dla obu stron byłyby niewątpliwie korzystniejsze i coraz większe.

Jest uzasadniona nadzieja, że z reszty (12) spółdzielni rolniczo-handlowych współpracujących ze Związkiem Rewizyjnym Polskich Spółdz. Rolniczych, większa część wcześniej lub później zostanie wprowadzona z ciężkiego stanu, jaki przeważnie jest skutkiem zbyt pochopnego zakładania tych najtrudniejszych do prowadzenia spółdzielni, nieprzygotowania gruntu dla nich, ogólnych niesprzyjających warunków gospodarczych, w okresie inflacyjnym i po wprowadzeniu złotego oraz braku fachowego, a czasem uczciwego kierownictwa. W tym celu spółdzielniom, które mają dane do poprawy swego stanu, udzielone zostały specjalne ulgi w spłaceniu zaciągniętych przez nie długów, a w niektórych wypadkach specjalne kredyty gotówkowe i towarowe.

W związku z tym w toku jest obsadzanie tych spółdzielni fachowym personelem kierowniczym, dającym gwarancję uczciwej i wydajnej pracy; w celu zapewnienia odpowiednich kadrow przygotowania jest akcja szkolenia pracowników spółdzielczych.

Również w toku jest praca nad organizacją stałego i racjonalnego współdziałania gospodarczego „Rolników” z samorządem, zawodowymi organizacjami rolniczymi oraz spółdzielniami rolniczymi innych typów (kasami spółdzielczymi, spółdzielniami mleczarskimi i t. p.). Współdziałanie to ma na celu nie tylko wypracowanie części spółdzielni rolniczo-handlowych z obecnego ciężkiego stanu, lecz i wydajniejszą ich pracę we właściwym dla nich zakresie nad podniesieniem miejscowej gospodarki rolnej t. j. przedewszystkiem w dziedzinie zakupu i zbytu. Jednym z kroków spowodowania tej współpracy w szerszym zakresie jest postawienie odpowiedniego referatu na porządku obrad zjazdu przedstawicieli spółdzielni rolniczych wojew. nowogródzkiego, zwołanego na dzień 12. III. 1927 r. w Nowogródku. (s)

kupcem zagranicznym, gdyż musi opłacać podatek przemysłowy od eksportowanych produktów. Wynikiem tego jest, że eksport płodów z Polski zagranicę przechodzi stopniowo do eksporterów zagranicznych, co doprowadza do zaniku wielu placówek gospodarczych krajowych.

Ze względu, że nie jest możliwe podciągnięcie do obowiązku opłacania podatku przemysłowego w Polsce kupców zagranicznych, skupujących płody rolne w Polsce i eksportujących je zagranicę — zarząd Centrali Związku Kupców w imieniu zrzeczenia eksporterów płodów i przetworów rolnych zwrócił się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z prośbą o zawieszenie na mocy art. 24 ustawy o podatku przemysłowym, podatku od obrotu, przypadającego od eksportu płodów rolnych. (S)

Reforma kolejowych taryf towarowych.

Centrala Związku Kupców otrzymała wiadomość, że Minister-

stwo Komunikacji zamierza przystąpić w najbliższym czasie do gruntownej reformy taryf towarowych, celem dostosowania ich do wzorów zachodnio-europejskich. Ministerstwo Komunikacji, chcąc przyjąć z pomocą sferom kupieckim i umożliwić im kalkulacje przez racjonalny układ grup i klas towarowych, dąży, aby taryfy szły po linii naszej polityki rolnej, handlowej i przemysłowej. Przy tej rewizji konieczną jest współpraca bezpośrednich zainteresowanych czynników. To też Centrala Związku Kupców zwraca się z prośbą o jaknajrychlejsze składanie w Centrali wyjaśnień w tej sprawie. (S)

Obniżenie stopy procentowej Banku Polskiego.

Na posiedzeniu Rady Banku Polskiego dnia 10 bm. wysłuchano sprawozdania dyrektora i poszczególnych komisji Rady.

Uchwalono obniżyć od 11 bm. stopę dyskontową Banku z 9 proc. do 8 i pół proc. a zastawową z 10 i pół do 10 proc.

Cena cukru.

Minister skarbu wydał w porozumieniu z ministrami przemysłu i handlu, oraz rolnictwa i dóbr państwowych rozporządzenie w dniu 8 marca r. b. następującej treści:

Na podstawie art. 9 i 16 ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o uregulowaniu obrotu cukrem na obszarze Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr 90 poz. 630) zarządza się co następuje:

§ 1. Cena cukru wypuszczonego przez cukrownie na rynek wewnętrzny nie może przewyższać osiemdziesięciu siedmiu i pół złotego (87 zł. 50 gr.) za kwintal netto (bez worka).

§ 2. Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane w sposób przewidziany art. 13 powołanej ustawy.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Dymisja komendanta miasta.

Komendant m. Wilna ppłk. Bobiatyński został rozkazem M. S. Wojsk. zwolniony ze stanowiska, w najbliższej zaś przyszłości ma być poddany superrewizji lekarskiej.

Fakt ten notujemy z ulgą. Ppłk. Bobiatyński znany był ze swych zasług bojowych, jako komendant miasta był jednak bezwzględnie nie na swoim miejscu, co oddawała już odczuwała szeroka opinia Wilna. Zachowanie się ppłk. Bobiatyńskiego w czasie ostatniej egzekucji dopełniło miary, wywo-

ORLE

Z RUCHU STRZELECKIEGO

Sale szkolne dla stowarzyszeń P. W.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i O. P. pragnąc przyjąć wojsku z pomocą przy organizowaniu akcji wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego społeczeństwa oddaje do dyspozycji władz wojskowych sale gimnastyczne szkół państwowych w godzinach wieczorowych. Ministerstwo nadesłało odpis tego rozporządzenia do organizacji P. W., w którym zaznacza, że w razie potrzeby uzyskania odpowiedniego lokalu do ćwiczeń sportowych i gimnastycznych, należy zwrócić się do odpowiednich władz wojskowych z wskazaniem lokalu, na który się reflektuje i z prośbą o uzyskanie go, powołując się przytem na zawarte w wyżej wzmiankowanym piśmie M. W. R. i O. P. przyrzeczeniu udzielania szkolnych sal gimnastycznych. Co się tyczy sal gimnastycznych szkół prywatnych, należy je uzyskiwać w porozumieniu z właścicielami szkół, sale zaś w szkołach powszechnych miejskich w porozumieniu z gminami. Kuratoria poszczególnych okręgów szkolnych otrzymały z Ministerjum W. R. i O. P. odpowiednie polecenia.

Równocześnie jednak zaznaczyć należy, iż kuratoria szkolne otrzymały polecenie uwarunkowania wstępu na sale gimnastyczne posiadaniem pantofli ćwiczebnych, oraz zwrotem kosztów oświetlenia i sprzątanía lokali i sal ćwiczebnych.

Wstępajcie do Związku Strzeleckiego.

lując poruszenie wśród wszystkich, komu nie są obce uczucia ludzkie. W swoim czasie z okazji egzekucji daliśmy wyraz opinii, że pozostanie ppłk. Bobiatyńskiego na stanowisku komendanta miasta jest na czas dłuższy niemożliwe. Opinia społeczeństwa i kompetentnych władz były najwidoczniej zgodne.

Stanowisko komendanta miasta objął niezwłocznie major Dworzak, dotychczasowy dowódca bataljonu w 6 p. p. Leg.

Akcja przysposobienia wojskowego.

Akcja przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego w powiecie postawskim dała dotychczas zupełnie zadawalniające rezultaty, a w roku bieżącym spodziewany jest dalszy jej rozwój znacznie intensywniejszy w związku ze wstawieniem przez samorządy do budżetu gmin miejskich i wiejskich kwoty około 10.000 złotych na cele przysposobienia wojskowego. W roku ubiegłym zostały utworzone na terenie powiatu oddziały przysposobienia wojskowego w Postawach przy Oddziale Strzelca i przy oddziale Sokoła, w Woropajewie i Duniłowiczach przy tamtejszym stowarzyszeniu młodzieży. W tych miejscowościach oraz w Łuczaju utworzono boiska sportowe. Ogółem więc na terenie powiatu postawskiego istnieje 6 organizacji p. w. i w. f. oraz 8 hułców szkolnych.

DZISNA.

W powiecie dziśnieńskim idea przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego znalazła żywy odzew i zrozumienie wśród tamtejszego społeczeństwa, czego dowodem jest wniesienie do budżetów gminnych i magistrackich 16.000 złotych na zorganizowanie kursów instruktorskich, zakup przyborów ćwiczebnych i urządzenie odpowiedniej ilości boisk. Ponadto, na zapomogi dla towarzyszy sportowych samorząd uchwałił wyasygnować 2.000 złotych, a na zorganizowanie obozów letnich 1800 złotych. W związku z tem miejscowy komitet powiatowy p. w. i w. f. postanowił założyć w czasie ferij wakacyjnych kursa instruktorskie dla nauczycieli szkół powszechnych, a następnie z początkiem nowego roku szkolnego rozpocząć intensywną pracę wychowania fizycznego we wszystkich szkołach powszechnych na terenie powiatu.

Wieści i obrazki z kraju

NOWOGRÓDEK.

Kasy Stefczyka na terenie województwa nowogródzkiego.

Jednym z głównych czynników podniesienia dobrobytu ludności rolniczej jest to danie możności uzyskiwania taniego i dostępnego kredytu, jak również danie możności lokowania oszczędności. Zadanie to wykonują instytucje spółdzielcze kredytowe istniejące na wsi pod nazwą Kas Spółdzielczych, lub Kas Stefczyka. Kasy te obejmują zwykle swą działalnością teren jednej gminy lub teren jednej parafii.

Na terenie województwa nowogródzkiego Kasy te zaczęły powstawać w 1925 roku t. j. z chwilą uruchomienia w Wilnie Oddziału Związku Rewizyjnego Polskich Spółdzielni Rolniczych i Oddziału Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

Na dzień 1-go stycznia r. b. na terenie województwa nowogródzkiego było czynnych 47 Kas Stefczyka, rozsiadanie których jest następujące:

W powiecie baranowickim — 5, lidzkim — 11, nieświeckim — 7, nowogródzkim — 8, stołpeckim — 6, słonimskim — 4, wołożyńskim — 6. Wszystkie te Kasy zrzeszały 8386 członków i posiadały kapitału udziałowego 226.720,26 zł., zasobowego 52.694 zł., co stanowi razem sumę 279.414,26 zł. funduszy własnych. Obce kapitały stanowiły 592.284,71 zł., na co składały się 85.027,42 wkładów i 507.257,29 zł. zaciągniętych pożyczek przez Kasy. Fundusz obrotowy 47 Kas stanowił sumę 1.008.820,41 zł. Rozdanych było pożyczek przez wszystkie Kasy swym członkom na 1/I — 1927 roku 817.193,51 zł.

Należy zaznaczyć, że większość Kas powstała w końcu 1925 r. i w roku 1926, jednak za tak krótki okres czasu Kasy zdążyły zebrać do 300.000 zł. własnego kapitału, obrabowały zaś sumą przeszło 1.000.000 zł. co niewątpliwie wywiera pewien wpływ na życie gospodarcze w kraju.

Na szybszy jednak rozwój Kas Stefczyka ujemnie oddziaływał brak środków obrotowych, gdyż Centralna Kasa, wobec nieposiadania większej własnej gotówki, mogła zasilać poszczególne Kasy tylko małymi sumami. Kasy zaś same z innych źródeł nie miały możliwości czerpać kredytów, gdyż Bank Polski, Bank Gosp. Krajowego, Bank Rolny i Poczta. Kasa Oszcz. stale skierowywały Kasy poszczególne do Centralnej Kasy Spółdzielczej, odmawiając udzielenia bezpośrednio kredytów.

Z cyfr wyżej podanych jest widocznym, że wysokość zaciągniętych pożyczek przez wszystkie Kasy, nie stanowiła nawet podwójnej sumy posiadanych własnych kapitałów, wtenczas, kiedy byłoby pożądanym, aby Kasy Stefczyka, mając odpowiedzialność nieograniczoną, mogły zaciągać pożyczki do sumy 10-cio krotnej, a najmniej pięciokrotnej własnych funduszy.

Pomimo tak krótkiego okresu swej działalności Kasy wzbudziły duże zaufanie wśród miejscowej ludności, gdyż rolnicy już obecnie mają możliwość dostania taniego kredytu, opłacając tylko 15% rocznie, i nie są zmuszeni wypożyczać pieniędzy na duże procenta od lichwiarzy.

To też ilość członków Kas stale wzrasta. Ostatniemi czasami daje się zauważyć silną tendencję wśród ludności rolniczej do organizowania placówek czysto gospodarczych, jak Kasy Spółdzielcze, Mleczarnie Spółdzielcze i t. p.

Zawdzięczając pracy instruktorów Wojewódzkiego Związku Kółek Rolniczych i Związku Rewizyjnego już po Nowym Roku powstała i powstaje znaczna ilość Kas Stefczyka. I tak, zostały zorganizowane Kasy w pow. nowogródzkim — we Wsielubiu, Szczorsach, Rajcy, Woroczyńcu, Poczapowie, Starojeni; w pow. baranowickim — w Lachowiczach, Jastrzęblu, Niedźwiedzi i Krzywoszyńcu; w pow. stołpeckim — w Derewnie, Żuchowiczach, Turcu; w pow. wołożyńskim — w Trabach, Juraciszkach, Wołmie; w powiecie lidzkim — w Żyrowicach, Lipniskach, Sobotnikach, Różance; w pow. słonimskim — w Rohotnie, Kozłowszczyźnie i Darewnie.

Pęd do organizowania Kas Stefczyka jest tak silny, że do końca okresu zimowego we wszystkich prawie gminach na terenie województwa powstaną już Kasy Spółdzielcze.

Szybki rozwój istniejących Kas i powstawanie dużej ilości nowych, jasno wskazuje na ogromną potrzebę instytucji kredytowych na wsi. oraz na ogromne ich znaczenie dla rozwoju ekonomicznego tej wsi,

Zadaniem zaś czynników miarodajnych w chwili obecnej, jest dopomóc rozwojowi tych Kas drogą udostępnienia im otrzymania potrzebnej ilości środków pieniężnych na cele obrotowe.

Przez powstanie i należyty rozwój Kas Spółdzielczych zapewni się powstanie i rozwój innych placówek spółdzielczych na wsi przyczyniających się do podniesienia stanu gospodarczego szerokiego ogółu ludności rolniczej, co ma tak ogromne znaczenie na Kresach. (E. Bokun.)

ŚWIECIANY.

Szkola rolnicza w Świeciańskim.

W dniu 14 marca b. r. odbędzie się w Świecianach posiedzenie sejmikowej komisji weterynaryjno-rolnej, na której ma być omawiana sprawa uruchomienia szkoły rolniczej w Świecianach, lub w okolicy.

Z zamiarem założenia takiej szkoły sejmik dawno już się nosił. Projekt ten jednak ze względów finansowych nie mógł być dotychczas zrealizowanym.

Obecnie właśnie tak się ułożyły stosunki, że możliwym jest uruchomienia szkoły rolniczej, co dla powiatu wybitnie rolniczego, będzie miało pierwszorzędne znaczenie.

GRODNO.

Ekshumacja zwłok poległych.

W tych dniach odbyła się w Grodnie niezwykle żałobna uroczystość, w której wzięła udział cała ludność miasta i okolic oraz wojsko. Na cmentarzu grodzieskim złożono szczątki dziesięciu nieznanych żołnierzy bohaterów poległych w 1920 r. w obronie Grodna, a pochowanych dorywczo w swoim czasie w różnych punktach miasta. Nad grobem, do którego złożono śmiertelne szczątki poległych, przemawiali dziekan wojskowy ks. Tartyło oraz pastor. Wojsko oddało salwy honorowe. (w)

BIAŁYSTOK.

Strajk włókienniczy.

Robotnicy przemysłu włókienniczego w białostockim okręgu przemysłowym naradzie do strajku proklamowanego w Łodzi nie przystąpili. Czy strajk nastąpi w chwili obecnej trudno wywnioskować. (w)

MEJSZAGOLA.

Bandyci, których nie było.

Onegdaj w nocy około godz. 2-jej na podwórzu folwarku Wareki gminy mejszagołskiej powiatu wileńsko-trockiego odezwały się głośnie ujadania psów.

Właściciel folwarku Romuald Grodziewicz wyszedł na ganek i w obawie, że do dworu zakradają się złodzieje dał kilka strzałów z rewolweru, a sam schował się do mieszkania.

Po chwili cały dom został otoczony jakimiś osobnikami, którzy domagali się otwarcia drzwi. A gdy to nie nastąpiło wywalili drzwi, dostając się do mieszkania. Jak się później okazało, byli to żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza, którzy usłyszawszy wystrzał rewolwerowy, myśleli że strzelają bandyci i dlatego dobijali do dworu.

Zajęcie to zakończyło się zbadaniem Grodziewicza, który po przesłuchaniu go został natychmiast wypuszczony.

RUDOMINO.

Napad rabunkowy w gminie rudomińskiej.

Wczoraj w nocy na przejeżdżającego z Żydowa do Rudomina kupca Lejbe Rabinowicza, dotychczas nieujawnieni bandyci w liczbie 5, dokonali napadu rabunkowego.

Bandyci ukryci byli w krzakach i gdy tylko zauważyli nadjeżdżającą furmankę wyskoczyli z zarośli.

Pod groźbą zabójstwa bandyci obrabowali doszczętnie kupca, zabierając od niego posiadane pieniądze, srebrny zegarek i towar.

Władze policyjne wszczęły energiczne śledztwo i zarządziły pogoni za bandytami.

SUWAŁKI.

Zuchwały napad.

Dokonano tu zuchwałego napadu złodziejskiego na Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie. Łupem złodziei padła znaczna ilość bielizny uczennic oraz przedmioty stanowiące własność szkoły. Ciekawa rzecz, że nikt ze śpiących nie słyszał płądrowania. Wartość skradzionych rzeczy nie jest jeszcze ustalona. (w)

KRONIKA MIEJSCOWA.

W sprawie ściągania podatków przez sekwestratorów Magistratu.

Potwierdzając ogłoszenie z maja roku 1926, Magistrat przypomina płatnikom, że przy opłacaniu podatków bezpośrednio sekwestratorom, należy żądać przedstawienia legitymacji służbowej sekwestratora, podpisanej przez prezydenta miasta i szefa Sekcji Finansowej, oraz z pieczęcią Magistratu.

Pokwitowanie, wydane przez sekwestratora, winno być wypisane na blankiecie, pochodzącym z kwitariusza i opatrzonego podpisem sekwestratora i pieczęcią kontroli.

Za wszelkie inne pokwitowania Magistrat odpowiedzialności nie przyjmuje. (S)

KRONIKA KRAJOWA.

W sprawie eksportu płodów rolnych.

Kupiec krajowy, eksportujący polskie płody rolne zagranicę, nie może wytrzymać konkurencji z

Ceny w Wileńszczyźnie z dn. 11-go marca. 1927 r.

w hurcie.		w Wilnie	
Ziemniaki:			
Żyto za 100 kgr.		42—44	
Owies		39—41	
Jęczmień browarowy		39—42	
na kaszę		nie notow.	
Pszonka		50—51	
W detalu:			
Mąka amer. za 1 kg.		90—110	
żytnia 50 proc.		60—65	
razowa		—	
Mięso:			
wołowe za 1 kg.		2,10—2,30	
cielęcina		1,20—1,60	
baranina		2,20—2,60	
wieprzowina		2,50—2,70	
gęsi		10—14	
kaczki		5,00—8,00	
Tłuszcze:			
ślonina kraj. 1 gat.		4,00—4,20	
śmalec wieprzowy		4,50—4,80	
Nabiał:			
masło niesolone		7,00—7,70	
solone		5,50—6,00	
śmietana za 1 litr		2,20—2,40	
twaróg		1,00—1,50	
Jaja za 10 sztuk		1,50—1,80	
Skóry:			
miejsc. wyrob. (podeszwa) za 1 kg.		10,00—14,00	
chrom za stopę		2,70—4,50	
gemza		4,50—6,50	
Drzewo wóz: sosna		10—14	
brzoza		11—14	

Giełda Wileńska w dniu 11. III. r. b.

	ąd.	plac.	trans.
Dolary St. Zjed.	8,95	8,94	—
Ruble złote	4,77 ^{1/4}	4,76 ^{1/2}	—
Listy zastaw. Wil. B.			
Ziemsk. zł. 100	43,50	42,50	—

Giełda Warszawska w dniu 11 III. b. r.

Dolary	I. Waluty		
	II. Dewizy	spread	kupno
	8,92	8,94	8,90
London	43,53	43,64	43,42
Nowy-York	8,95	8,97	8,93
Pariz	35,12	35,10	35,19
Praga	26,57	26,63	26,51
Genewa	172,56	172,99	172,13
Rzym	40,08	40,18	39,98

A K C J E

Bank Handlowy	7,00—7,75	7,50
Bank Polski	131,00—128,00	130,00
Związ. spółek zarobk.	17,00—16,25	17

KRONIKA.

Sobota
12
marca

Dziś: Grzegorz Wiel.
Jutro: Krystyna P. M.
Wschód słońca—g. 6 m. 59
Zachód „ „ „ g. 17 m. 33

OSOBISTE.

— Wyjazd p. wojewody. Wczoraj, 11 bm. p. wojewoda Władysław Raczkiwicz wyjechał do Warszawy w sprawach służbowych i zabawi tam dni parę.

URZĘDOWA

— Ze Zjazdu Naczelników Wydziałów Bezpieczeństwa Województw Wschodnich. Onegdaj zakończyły się w Wilnie obrady Naczelników Wydziałów Bezpieczeństwa 4 województw wschodnich. W obradach wzięli udział naczelnicy wydziałów wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i białostockiego.

Z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych obecni byli na wspomnianej konferencji naczelnik wydziału narodowościowego p. Suchenek-Suchocki i naczelnik wydziału politycznego p. Paciorewski.

W czasie dwudniowych obrad omówiono cały szereg pierwszorzędnego znaczenia spraw, jak sprawy bezpieczeństwa wewnętrznego, narodowościowe, poboru rekruta, bezpieczeństwa granic i t. d.

Onegdaj delegaci poszczególnych województw, jako też Naczelnicy Wydziałów narodowościowego i politycznego M. S. W. opuścili Wilno.

SPRAWY PRASOWE

— Nowe pismo. Dnia 13 bm. ma się ukazać w Wilnie pierwszy numer tygodnika ilustrowanego p. t. „Ekspress kolejowy”. Redaktorem i wydawcą jest p. Jerzy Kamiński, naczelnik działu finansowego Dyrekcji Kolejowej. Pismo przyrzekł stałą współpracę wybitny literat Stanisław Przybyszewski.

MIĘSKA.

— Ilu mamy obywateli państw obcych w Wilnie? Według danych statystycznych Komisarjatu Rządu na terenie m. Wilna jest 2220 obywateli państw obcych, lub co do których obywatelstwo nie jest dostatecznie wyświatlane.

Jest to jak na 180.000 ludności bardzo poważny odsetek.

— W sprawie szerzenia się gruźlicy. Z inicjatywy Wil. T-wa Przeciwgruźliczego 13 bm. o godz. 12.30 w sali Śniadeckich U. S. B. odbędzie się zebranie informacyjne w sprawie szerzenia się gruźlicy wśród ludności m. Wilna.

Po zagajeniu zebrania przez prezesa Wil. T-wa Przeciwgruźliczego, prof. dr. St. Władyczko — szereg mówców poruszyły tematy walki z jedną z największych plag ludzkości.

Sądzić należy, iż wilmianie w dobrze zrozumianym własnym interesie, licznym przybyciem zadokumentują wdzięczność Wil. T-wu

Przeciwgruźliczemu za podjęcie zdecydowanej walki z gruźlicą. (s)
— Stan wody na rzece Wilji. D. 11 bm. stan wody na rzece Wilji wynosił 634 cm., t. j. 148 cm. ponad normalny stan.

WOJSKOWA

— Odznaka 85 p. p. M. stwo Spraw Wojsk. wydało rozkaz, mocą którego przyznało oficerom i szeregowym 85 p. p. odznakę „pogoń litewska” na łupkach kolnierzy kurtki i płaszcza. Oficerowie noszą odznakę haftowaną niemi z białego lub srebrnego galonu, szeregowi zaś odznakę tłoczoną z blachy białego metalu.

— Łom zamiast „szmelc”. Ministerstwo Spraw Wojsk. wydało rozkaz do wszystkich podwładnych oddziałów, w którym zaznacza, że należy we wszelkich korespondencjach i ogłoszeniach używać polskiego słowa „łom”, zamiast stale dotychczas używanego określenia „szmelc”. Po słowie łom należy dodawać bliższe określenie rodzaju łomu: żelazny, blaszany, druczany, szklany i t. p.

Z POCZTY.

— Znaczki pocztowe z podobizną Marszałka Piłsudskiego. Dnia 19 bm., jako w dniu Imienin Marszałka Piłsudskiego, puszczone będą w obieg 20-groszowe znaczki pocztowe z podobizną Marszałka.

OPIEKA SPOŁECZNA.

— O pracę dla inwalidów. Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy wystosował do Magistratu m. Wilna oraz kierowników przedsiębiorstw miejskich wezwanie do zawiadomiania Urzędu o wakujących posadach we wszystkich podległych im biurach, zakładach i przedsiębiorstwach, celem dania możliwości inwalidom, oraz wdowom i sierotom po inwalidach otrzymania odpowiedniej pracy. Wezwanie to opiera się na przepisach, zawartych w art. 54 ustawy inwalidzkiej, który postanawia, że inwalidzi wojenni, oraz wdowy i sieroty po nich mają pierwszeństwo przy obsadzaniu posad w instytucjach samorządowych. Zaznaczyć należy, że analogiczne wezwanie zesłoroczne dało bardzo znikome wyniki.

ARTYSTYCZNA

— Koncert na rzecz niezamożnych uczniów gim. żeńskiego im. Elżby Orzeszkowej odbędzie się w dniu dzisiejszym w sali Śniadeckich U. S. B.

Udział w koncercie biorą: p. p. profesorowa M. Skowrońska — Szmurłowa, artystka Teatru Polskiego Piaskowska i Gieb-Koszańska, oraz p. p. prof. Witold Jodko (cytra) i artysta Teatru Polskiego Stanisław Purzycki.

— Ostatnie przedstawienie Szopki Akademickiej odbędzie się w niedzielę o godzinie 8 m. 15 ceny normalne, oraz o godzinie 5-ej popoł. po cenach zniżonych. Ognisko akadem. ul. Wielka 24.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— Ogólne Zgromadzenie Komitetu Wojewódzkiego Wileńskiego L. O. P. P. Zgodnie z art. 20 § 2 statutu odbędzie się dnia 3. IV. 1927 roku o godzinie 10 i pół w lokalu Spółdzielczego Banku Ludowego ul. Mickiewicza 7.

Porządek dzienny:

1. Zagajenie.
2. Wybór prezydium.
3. Sprawozdanie Zarządu.
4. „ „ Komisji Rewizyjnej.
5. Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
6. Zatwierdzenie programu działalności i preliminarza budżetowego na rok 1927-ny.
7. Wybory:
 - a) Zarządu,
 - b) Komisji Rewizyjnej,
 - c) Delegatów na Ogólne Zgromadzenie L. O. P. P.
8. Ustalenie w jakich pismach mają być umieszczane ogłoszenia o Og. Zgromadzeniu.
9. Wolne wnioski.

W myśl art. 20, § 5, na Og. Zgromadzeniu mogą być rozpatrywane tylko te sprawy, które były umieszczone na porządku dziennym, lub zgłoszone do Zarządu Komitetu na tydzień przed terminem Og. Zgromadzenia.

Z Tow. Historycznego.

Dn. 6 b. m. odbyło się posiedzenie Oddziału T-wa Historycznego pod przewodnictwem p. rektora A. Parczewskiego. X. prof. Falkowski informował o przygotowaniach do podjętego z inicjatyw X. Arcybiskupa Jąbrykowskiego opracowania monografii parafialnych. Jako wstępny krok do wykonania zamierzonego dzieła zostały ułożony pod kierunkiem X. Falkowskiego szczegółowy kwestionariusz, który będzie przesłany X. X. proboszczom dla orientacji przy zbieraniu materiałów. Za podstawę służył kwestionariusz sporządzony w tym samym celu w diecezji Temyńskiej.

Nad kwestionariuszem, odczytanym przez X. Falkowskiego, zabierali głos rektor Parczewski prof. Chodyncki, p. Brensztejn oraz prof. Modelski, czyniąc szereg uwag i spostrzeżeń oraz podnosząc z uznaniem inicjatywę X. Arcybiskupa.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— Organizacyjne zebranie Koła Prawników U. S. B. Komisja Statutowa Koła Prawników Studentów U. S. B. w Wilnie przypomina ogółowi studentów Wydziału Prawa i Nauk Społecznych U. S. B., że dziś o g. 6 wiecz. w Sali III-ej odbędzie się zebranie organizacyjne powyższego Koła.

SPRAWY ROLNE.

— Okręgowy Urząd Ziemi w Wilnie podaje do wiadomości, iż z dniem 15 bm. siedziba powiatowego Urzędu Ziemińskiego na pow. Braślawski zostaje przeniesiona z Opsy do Braślawia.

ROZNE.

Teatr i muzyka.

— Zarząd Główny L.O.P.P. na podstawie uchwały swej z dnia 28.I 1927 roku ogłosił konkurs na projekty hangaru lotniczego (Projekt hangaru Nr. 1 i Nr. 2).

Nagrody za najlepsze prace za projekt hangaru Nr. 1 wynoszą l-sza 3.000 zł., II-ga 2.000 zł., III-cia 1.000 zł., za projekt hangaru Nr. 2 l-sza 1.500 zł., II-ga 1.000 zł. i III-cia 500 zł.

Termin składania prac konkursowych w biurze Zarządu Głównego w Warszawie upływa dnia I.VI 1927 roku o godzinie 12.

Wszelkie bliższe szczegóły dotyczące warunków w.w. konkursu są do utrzymania w biurze komitetu Wojewódzkiego LOPP. Wilno, ul. Wielka 34 codziennie od godz. 10-14 oprócz niedziel i świąt — oraz ogłoszone zostały w Nr. 2 (lutowym) Lotu Polskiego.

— Agitacja za strajkiem uczniów gimnazjów żydowskich. Rozporządzenie p. wojewody wydane przed miesiącem, zabraniające nieletnim brań udziału we wszystkich manifestacjach i wiecach o charakterze politycznym, wywołało w swoim czasie wrzenie wśród miejscowych organizacji młodzieży komunistycznej, która nawet kilkakrotnie próbowała urządzić protestacyjne manifestacje zawsze jednak w porę likwidowane przez policję. Zdawało się, że sprawa ta już przebrzmiała.

Tymczasem jak się dowiadujemy w ostatnich dniach nieznanymi osobnicami prowadzą wśród młodzieży żydowskiej z zakładów gimnazjalnych ożywioną agitację za strajkiem powszechnym, na znak protestu przeciw wspomnianemu rozporządzeniu p. wojewody.

Stwierdzono, że w kilku zakładach gimnazjalnych taką agitację prowadzono.

Został nawet wyznaczony dzień, od którego strajk miał się rozpocząć, mianowicie wczoraj.

Wczoraj jednak żydowskie zakłady gimnazjalne funkcjonowały normalnie.

Z POGRANICZA.

— Ostre pogotowie urządzili bolszewicy. Z pogranicza donoszą iż na terenie 11 osobopogranotrjada zarządzono w dniu 8-go b. m. ostre pogotowie bolszewickiej straży pogranicznej. Według przypuszczeń pogotowie to stoi w ścisłym związku z lokalnym przegrupowaniem sowieckich sił wojskowych na terenie okręgu Mińskiego.

— Inspekcja Woroszyłowa. Według otrzymanych wiadomości z pogranicza sowieckiego władze bolszewickiej straży granicznej spodziewają się w najbliższym czasie inspekcji przewodniczącego rewolucyjnej rady wojennej i generalissimusa armii sowieckiej Woroszyłowa. Woroszyłow jeszcze jesienią ubiegłego roku miał zamiar przeprowadzić inspekcję sowieckich sił zbrojnych na terenie zachodniego okręgu wojskowego, lecz wypadki natury politycznej niepozwoliły dokończyć jej w swoim czasie.

palili się sadze w kominie. Wezwana straż ogniowa pożar stłumiła. Strat nie było.

Na prowincji.

— Bratobójstwo. We wsi Krumiance, gm. okleńckiej, powstała bójka między braćmi Kajrowiczami Maciejem i Stanisławem. Wskutek doznanego ciężkiego poranienia Maciej Kajrowicz zmarł w szpitalu w Ejszyskach. Stanisław Kajrowicz zaszesztowano i z aktami skierowano do siedziby śledczego.

— Kradzież. Na szkole Roubie Scholastyki zam. w Karwalskich gm. rzeszański pow. wileńsko-trockiego skradziono za pom. włamania blizuterję i ubranie wart. 400 zł.

Radjo.

SOBOTA, 12 marca.

Warszawa 10 kw. 1.111 m.

15.00—15.25. Komunikaty: meteorologiczne i gospodarcze.
15.30—16.45. Program kursu rolniczego. 16.45—17.10. Odczyt z działu „Rajutechnika” wygł. p. Włodzimierz Stępowski.
17.15. Koncert.
18.40—19.00. Rozmaitości.
19.00—19.25. Odczyt, p. t. „Włodzimierz Perzyński” wygł. red. Zdzisław Dębicki (dział „Literatura Polska”).
19.30—19.45. Komunikat rolniczy.
19.45—20.10. Pogawędkę z działu „Radjo-kronika” wygł. Dr. Marjan Stępowski.
20.10—20.30. Przerwa. Przepuszczalnie komunikaty.
20.30. Koncert. Koncert wieczorny. Muzyka lekka.
22.00—22.30. Sygnał czasu. Komunikaty.
22.30. Transmisja muzyki tanecznej.

Królewiec 1,5 kw. 303 m.

11.30. Koncert popołudniowy.
17.00—18.00. Koncert popołudniowy. 1) Rubinstein Uwertura „Dimitri Donskoi”, 2) Mussorgski: Fantazja z Borysa Godunowa, 3) Czajkowski: Melodia, 4) Czajkowski: Romans, 5) Rachmaninow: Prelude.
19.30. Lekcja angielskiego dla początkujących.

Berlin 10 kw. 483,9 m.

16.30—18.00. Koncert popołudniowy orkiestry kameralnej Eit: 1) Lehar: Ewa, walc, 2) Weber: Uwertura z op. Oberon, 3) Henberger: Intermezzo z balu w operze, 4) Schreiner: Fantazja na tematy opery Smetany: Sprzedana narzeczona, 5) Czajkowski: Pieśń bez słów, 6) Urbach: W państwie Mozarta, Potop, 7) Stolz: Wiednia, miasto moich marzeń, 8) Osterman: Kut erop, foxtrott
20.30. Koncert wieczorny ze współudziałem Ottona Reuttera.

Szczecin 1,5 kw. 252 m.

11.00. Koncert przedpołudniowy.
18.30. Muzyka kameralna w wykonaniu kwartetu Lily Weiss, 1) Dworak: Kwartet smyczkowy C-dur, op. 61, 2) Czajkowski: Kwartet smyczkowy D-dur, op. 11.
19.45. Diament króla duchów. Sztuka.

Wiedeń 7 kw. 517,2 m.

11.00. Koncert przedpołudniowy.
18.30. Muzyka kameralna w wykonaniu kwartetu Lily Weiss, 1) Dworak: Kwartet smyczkowy C-dur, op. 61, 2) Czajkowski: Kwartet smyczkowy D-dur, op. 11.
19.45. Diament króla duchów. Sztuka.

Rozmaitości.

Primas Balogh.

W Budapeszcie zmarł, przeżywszy 76 lat, jeden z najwybitniejszych skrzypków cygańskich, „primas”, jak nazywają kapelmistrzów swych Cyganie węgierscy, Karol Balogh.

Jak później słynny Rigo, tak swego czasu i Balogh zachwycał grą swą całą Europę i grywał w wielu dworach europejskich, jak angielski, rosyjski, austriacki i rumuński. Tak samo też jak Rigo, cieszył się nadzwyczajnym powodzeniem w sprawach sercowych.

Gdy bawił w Petersburgu, zakochała się w Baloghu córka pewnego pułkownika gwardji cesarskiej tak gwałtownie, że pomimo oporu rodziców, powołała w świat za nim i w końcu poślubiła skrzypka cygańskiego.

Podczas obrzędu pogrzebowego dwóstrumunkantów cygańskich przygrywało nad trumną „primasa”.

PRZETARG.

Dyrekcja P. K. P. niniejszem ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie w okresie od 1 kwietnia 1927 r. robót o charakterze konserwacyjnym i drobnych robót nowych w obrębie Oddziałów Drogowych w Wilnie, Królewsczyźnie, Grodnie, Białymstoku, Lidzie, Wołkowysku, Brześciu i Baranowiczach lub w poszczególnych rejonach Oddziałów, według cen jednostkowych obliczonych w/g norm robocizny i cen dniówki robotnika lub rzemieślnika, ustalonych w Dyrekcji i z materiałów kolejowych. Powyższy przetarg dotyczy następujących grup robót:

- a) Ziemne, studniarskie i brukarskie.
- b) Ciesielskie i stolarskie.
- c) Murarskie, betonowe i zduniękie.
- d) Malarskie i szklarskie.
- e) Dekarskie, kowalskie i ślusarskie.
- f) Mostowe.

W ofercie należy wskazać ogólną wysokość procentową zniżki od cen obliczonych w/g wyżej podanego sposobu obliczania. Do oferty winno być dołączone:

- 1) Świadectwo przemysłowe.
- 2) Pismem deklaracja, że warunki ogólne wykonania robót i przepisy techniczne są ubiegającemu się o roboty znane.
- 3) Kwit Kasy Głównej Dyrekcji na wpłacenie wadium w wysokości po 200 zł. za każdą poszczególną grupę robót na każdym z Oddziałów Drogowych lub części Oddziału, lub też kwit kasy pocztowej, stwierdzający wysłanie do Kasy Głównej Dyrekcji powyższej kwoty wadium.

Oferty, nie odpowiadające jednemu z powyżej wymienionych warunków przetargu uwzględniane nie będą.

W razie niutrzymania się na przetargu wadium zostanie zwrócone.

Oferty winny być złożone do godz. 11-tej dnia 28 marca 1927 r. w Prezydium Dyrekcji (Wilno, Słowackiego 2) do specjalnej skrzynki lub też w biurach Naczelników Oddziałów Drogowych w Wilnie, Królewsczyźnie, Grodnie, Białymstoku, Lidzie, Wołkowysku, Brześciu i Baranowiczach. Wysokość procentowej zniżki może być wskazana oddzielnie dla węzła większego lub kilka węzłów, oddzielnie dla stacji mniejszych lub przestępni.

Oferty winny być w zapieczętowanych laksem kopertach z nadpisem:
WYDZIAŁ DROGOWY.
„Oferta na roboty w/g cen jednostkowych w obrębie Oddziału Drogowego w
DYREKCJA K. P. W WILNIE.

TEATR „Kakadu” Dąbrowskiego 5.

BEN-ALI

Dziś wielka sensacja dla Wilmal Polsko-wiedeński arcyfilm. Benefis trzech gwiazd ekranu!

Dramat w 10 aktach. Dziwna historia z prawdziwego zdarzenia. W roli barona—nasz rodak IGO SYM, który został zaliczony w poczet największych męczynków świata po śmierci Rudolfa Walentyna, w roli tancerki—uroczą Nita Naldi, stała partnerka Rudolfa Walentyna, w roli Dziewczątka z Prateru—Anna Ondra. Początek seansów: 4, 6, 8 i 10.15. Uwaga! Chcąc dać możliwość wszystkim obejrzeć ten film, nie wżajając na wielkie koszty obrazu, dyrekcja postanowiła ceny miejsc nie podnosić t. j. od 1 zł. 20 gr.

Dziewczątka z Prateru.

W dniu 11 kwietnia 1927 roku, w Warszawie ul. Chmielna 59, zameldował policji, że po przyjeździe na dworzec dorozką pozostał torbą skórną zawierającą rzeczy podróżne, dokumenty i 25 dolarów. Rysopisu dorozką ani numeru dorozki nie pamięta. Straty oblicza na sumę 1400 zł.

— Kradzież. Wolożyński Franciszek zam. Szepczyńskiego 24, zameldował policji o kradzieży roweru firmy „Wincer” pozostawionego przy oknie pracowni szewskiej przy ul. Ostrobramskiej 16.

— Szpakowska Anna zam. Gedyminowska 34, zameldowała policji o kradzieży z pralni mieszczącej się tamże różnej bielizny damskiej na ogólną sumę 300 zł.

— Pożary. W domu przy ul. W. Stefańskiej 4, zapaliły się sadze w kominie. Wezwana straż ogniowa pożar natchymiał stłumiła. Przyczyną pożaru niewyżyszczanie komina od piekarni należącej do Sory Kłok. Strat żadnych nie było.

— W domu przy ul. Wileńskiej 3, za-

Do magazynu ubrań dziecięcych „KONKURENCJA Wiedeńska” Wilno, ul. Niemiecka 26. NADESZŁY W WIELKIM WYBORZE: ubrania dziecięce, palta, sukienki, fartuszki, oraz wyprawy dla niemowląt. Ceny bardzo niskie. 3841

MEBLE

Łózka angielskie fabryki „KONRAD, JARNUSKIEWICZ i S-ka”, 3624 T-wo Akc. w Warszawie, MEBLE gięte fabr. „THONETA”; otomany, materace, kredensy, stoły, krzesła, szafy, garnitury salonowe, meble biurowe i t. p. poleca

D.H.F. Mieszkowski

Wilno, ul. Mickiewicza 23, tel. 2-99. Na prowincji wysyłamy towary za zaliczeniem.

Czy zapisałeś się na członka L. O. P. P.?

T-WO WYDAWNICZE „POGOŃ” Sp. z o. o.

DRUKARNIA „PAX”

Ul. Św. IGNACEGO 5. WILNO. Telefon Nr 8-93

Wykonuje wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie szybko i dokładnie. CZASOPISMA, KSIĘGI RACHUNKOWE, KSIĄŻKI I BROSZURY, TABELLE, BILETY, PLAKATY, DRUKI KOLOROWE I ILUSTRACYJNE CENY NISKIE. WYKONANIE DOKŁADNE I SUMIENNE.

Biurowo Elektro i Radio-techniczne D. Wajmana, Wilno, Trocka 17, tel. 781. Najtańsze tródko zakupu materiałów elektro-technicznych i radiowych. Ceny konkurencyjne. Prosimy o przekonanie się. 3262

Kapitały na oprocentowanie

w każdej sumie lokujemy solidnie pod zabezpieczeniem rzeczowe, jak również pożyczki załatwiamy szybko i dogodnie. Dom H.K. „ZACHE-TA”, Gdańska 6, I piętro, tel. 9-05. 3929

Ładowanie i reperacja akumulatorów do radjo i samochodów. Wilno, Trocka, 4 „Radio”.

Sprzedaje się flet. Dowiedz się można: Antokolska Nr. 74. Dąbrowski.

Do litościwych serc udaje się z prośbą była biuralistka, zredukowana, mająca na utrzymaniu ciężko chorych rodziców starców, a znajdującą się obecnie bez z a n y c h środków do życia. Chcąc, choć cośkolwiek zarobić na życie zajmuje się uliczną sprzedażą cukierków.

„Optyk” zakład optyczno-okulistyczny, największy w Wileńsczyźnie, właśc. B-c-a Olkienicy, Wilno, ulica Wielka 66. Wielki wybór fotograficznych przybórów. Wydaje okulary po receptach Kasy Chorych. 1365-b

„Optyk-Rubin” Najstarsza firma w kraju założ. w 1840 r. ul. Dominikańska 17, telef. 10-58. b-1236

Zakład fryzjerski Wileńska Nr. 10. Manicure wypełn. pierwszorzędną 1 zł. Strzyżenie pań z podryzow. 1 zł. oraz salon męski. Obsługują pierwszorzędni fachowcy.

Akuszerka W. Smałowska. Przyjmuje od g. 9 do 19. Mickiewicza 46-6. 3/34

Ogłoszenia do Kurjera Wileńskiego

przyjmuje na najbardziej dogodnych warunkach ADMINISTRACJA „Kurjera Wileńskiego” Jagiellońska 3.

Redaktor w/z A. Faranowski